

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Nader onderzoek Wet natuurbescherming

Heeten, De veldegge Noord

Gemeente Raalte

Datum: 8 november 2023

Projectnummer: 220357.02

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Kwaliteitsborging	7
1.4	Definitie product	8
2	Wettelijk kader	9
2.1	Verboden en zorgplicht	9
2.2	Opzetvereiste	10
2.3	Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing	10
3	Ecologie van steenuil	12
4	Onderzoekmethodiek steenuil	13
4.1	Territoriumonderzoek	13
4.2	Informatie plaatselijke uilenwerkgroep	14
4.3	Sporenonderzoek	14
5	Resultaten en effectbeoordeling steenuil	15
5.1	Territoriumonderzoek	15
5.2	Informatie plaatselijke uilenwerkgroep	16
5.3	Sporenonderzoek	17
5.4	Ligging steenuilterritoria	17
5.5	Effectbeoordeling	18
6	Conclusie en advies	20
6.1	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?	20
6.2	Ontheffing aanvragen	20
6.3	Mitigerende maatregelen steenuil	20
6.4	Broedperiode en zorgplicht	20
6.5	Vervolgstappen	21
	Geraadpleegde literatuur	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Raalte is voornemens om de woningbouwlocatie 'de Veldegge' in Heeten aan de noordzijde, op een gebied van ca. 3,5 hectare, uit te breiden. De Veldegge Noord wordt gezien als de 2e fase van de Veldegge.

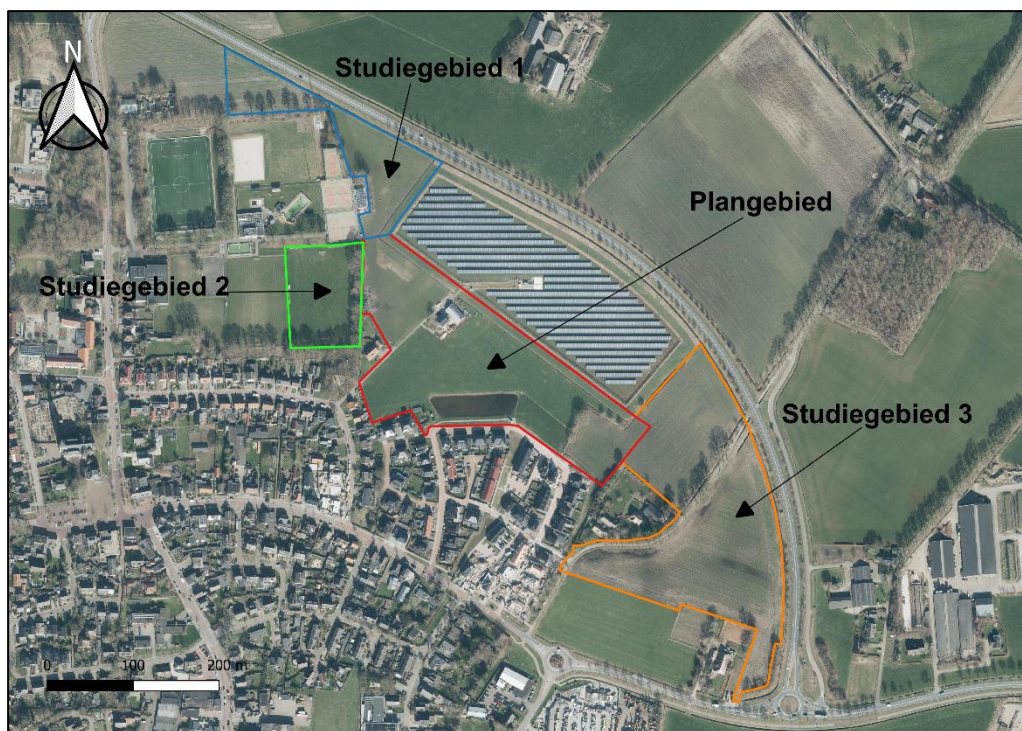
Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In dit kader heeft SAB reeds een quick scan natuur (SAB, 2023) uitgevoerd. Uit deze quick scan blijkt onder andere dat op voorhand de aanwezigheid van essentieel leefgebied van de steenuil niet kan worden uitgesloten. Voorliggende rapportage zet de bevindingen van het nader onderzoek naar deze soort uiteen. Volgens deze quick scan kunnen ook andere soorten niet worden uitgesloten. Deze worden echter door een ander ecologisch adviesbureau onderzocht.

Het doel van het hierna beschreven onderzoek is om de aan- of afwezigheid aan te tonen van de steenuil en om vast te stellen wat de functies van het plangebied en het omliggende terrein voor deze soort zijn. Uiteindelijk wordt op basis van deze bevindingen een advies uitgebracht over de wettelijke consequenties hiervan en eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.2 Plangebied

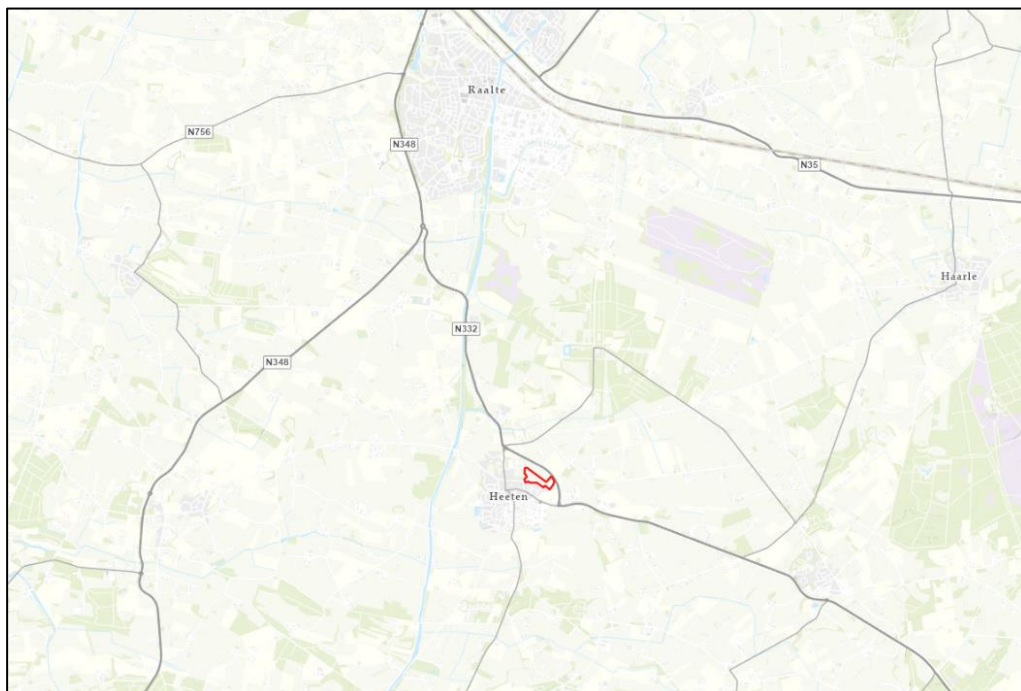
1.2.1 *Huidige situatie*

In de quickscan die is gemaakt door SAB in 2023 werd een onderzoeksgebied beschreven bestaande uit een plangebied en drie studiegebieden (zie navolgende afbeelding).

Overzicht van het onderzoeksgebied uit de quickscan van SAB uit 2023. Het onderzoeksgebied is onderverdeeld in een plangebied en drie studiegebieden.

Inmiddels is het plangebied gewijzigd en zijn verschillende studiegebieden of delen van studiegebieden afgefallen. Onderstaande afbeelding geeft het huidige plangebied weer. Het plangebied bevindt zich aan de noordrand van Heeten (gemeente Raalte, provincie Overijssel). In de omgeving liggen woonwijken, sportvelden en agrarische gronden. In de nabijheid liggen natuurgebieden Boetelerveld en Sallandse Heuvelrug.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (omkaderd). Bron: PDOK.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

Het plangebied bestaat uit open grasland, weide, een wadi, een houtwal, een greppel met enkele struiken, agrarisch perceel met radijs en enkele bomen. In het plangebied is ook een boerderij met een toegangsweg aanwezig. Deze blijft behouden. Het plangebied grenst in het zuiden aan een woonwijk. In het noorden grenst het aan een zonneweide en in het oosten aan de Veldeggerweg. In het westen grenst het plangebied aan een bosschage. In het noordoosten grenst het plangebied aan de provinciale weg N332. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Aanzicht zuidwestelijke hoek van het plangebied;

Aanzicht westelijke zijde van het plangebied;

Aanzicht aanwezige weide in het noordwesten van het plangebied;

Aanzicht aanwezige greppel in het westen van het plangebied;

Aanzicht boerderij;

Aanzicht wadi;

Aanzicht oostzijde plangebied;

Aanzicht aanwezige bomen, houtwal en agrarisch perceel in het plangebied.

1.2.2 Toekomstige situatie

In het plangebied bestaat het voornemen woningen te bouwen. In het huidige plan worden er 70 tot 75 woningen gerealiseerd variërend van goedkope starterswoningen tot vrijstaande woningen in het duurdere segment. Zie navolgende afbeelding voor het meest actuele stedenbouwkundige schetsontwerp.

Het meest actuele schetsontwerp van 25-09-2023. Bron: SAB.

1.3 Kwaliteitsborging

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staat bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om te allen tijde aan onze standaard te voldoen, hanteren wij de volgende werkwijze:

- Het onderzoek wordt uitgevoerd conform geldige onderzoeksprotocollen, zoals het vleermuisprotocol (2021), de kennisdocumenten van BIJ12 (2017) en de soortinventarisatieprotocollen van het NGB (2017).
 - Het afwijken van de protocollen vindt enkel plaats indien dit ecologisch goed te onderbouwen en te rechtvaardigen is.
 - Het onderzoek wordt enkel uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de betreffende soorten. Ecologen in opleiding tot deskundige zijn tijdens veldonderzoek altijd onder begeleiding van een deskundige. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van soortspecifieke ecologie en die voldoet aan één of meerdere van onderstaande punten (www.rvo.nl):
- 1 Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
 - 2 Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
 - 3 Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
 - 4 Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming

- Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
- 5 Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van de Nederlandse natuur.
- Nadat het eerste conceptrapport gereed is, beoordeelt een collega het rapport op inhoud en vorm. De auteur verwerkt de geplaatste opmerkingen of bespreekt deze met de beoordelaar om zo tot een eensluidend advies te komen.

1.4 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “nader onderzoek beschermde soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020) en omvat daarmee alle eisen die het NGB aan dit product stelt.

2 Wettelijk kader

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming (wetten.overheid.nl). De artikelen waarin in dit hoofdstuk naar wordt verwezen, komen allen uit deze wet.

2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1 tot en met 3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5 tot en met 3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde dier- en plantensoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zo veel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.1.1 *Vogelrichtlijnsoorten*

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant, zoals vermeld in artikel 3.1: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.1.2 *Habitatrichtlijnsoorten*

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant, zoals vermeld in artikel 3.5: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.1.3 Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet nog een aantal andere dier- en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant, zoals is weergegeven in artikel 3.10: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert (Europese Commissie, 2007). Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden (artikel 3.10, lid 2). De provincie Overijssel heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.1.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode (artikel 3.31). Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (artikel 3.31, lid 1 onder d). Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden (artikel 3.8 lid 1 en artikel 3.10 lid 2). Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en

habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen (artikel 3.8 lid 5). Voor de andere beschermde soorten zijn, naast deze wettelijke belangen, ook nog aanvullende belangen geldig (artikel 3.10 lid 2).

3 Ecologie van steenuil

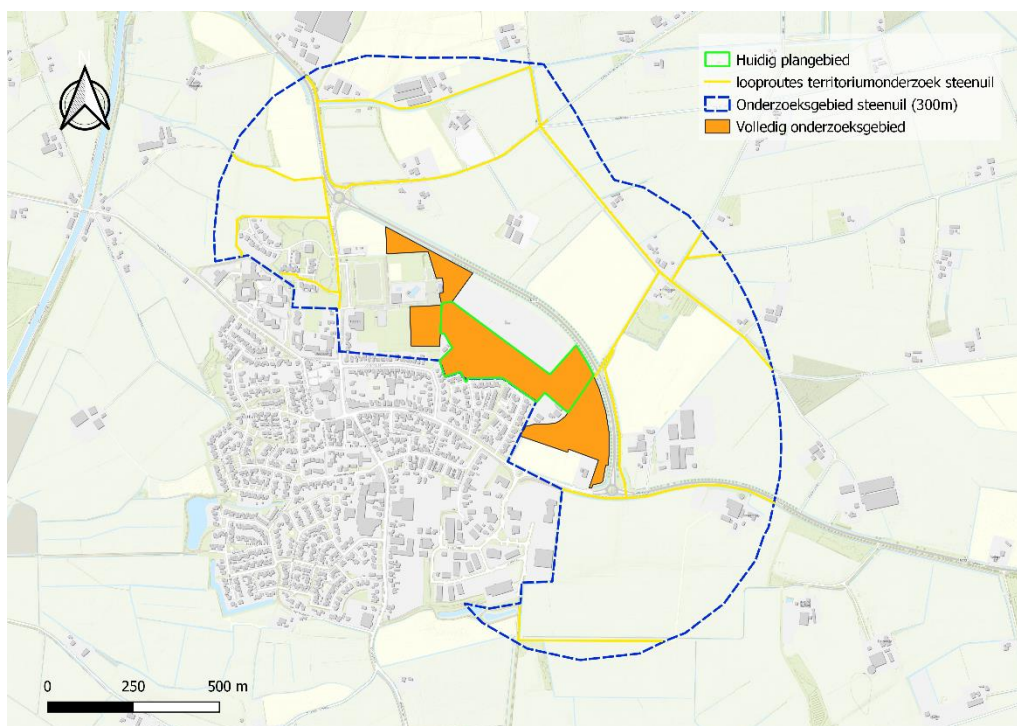
De steenuil is een honkvaste soort die het gehele jaar in een klein territorium van enkele honderden meters verblijft. Het jachtgebied bestaat uit open terrein met lage vegetatie. Nesten worden het gehele jaar ook als verblijfplaats gebruikt. Nestplaatsen bevinden zich op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in agrarisch cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nesten worden hier in boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen gemaakt. De soort broedt vanaf maart tot mei. De jongen vestigen zich op korte afstand van het ouderlijk territorium (www.sovon.nl, BIJ12, 2017b).

4 Onderzoeksmethodiek steenuil

4.1 Territoriumonderzoek

Het doel van territoriumonderzoek is om te bepalen waar in en in de omgeving van het plangebied territoria van steenuilen aanwezig zijn. Het onderzoeksgebied bestaat in de basis uit het plangebied en het gebied van 300 meter hieromheen. Ten tijde van het steenuilonderzoek was er nog niets bekend over de wijziging van het plangebied en het (gedeeltelijk) afvallen van de studiegebieden. Hierdoor is het gehele onderzoeksgebied van de quick scan en het gebied van 300 meter hieromheen onderzocht in plaats van enkel het huidige plangebied en het gebied van 300 meter eromheen. Dit is echter louter positief gezien er nu een breder beeld kan worden gevormd van aanwezige steenuilterritoria in de omgeving van het plangebied.

Delen binnen het onderzoeksgebied van de steenuil die op voorhand ongeschikt zijn als leefgebied voor de steenuil zijn hieruit verwijderd. Het gaat dan met name om de woonwijk ten zuiden en zuidwesten van het plangebied. De verwachting is namelijk niet dat steenuilen hun territorium in een dorp- of stadskern zonder robuuste groenzones hebben. Derhalve blijft het onderzoeksgebied over, zoals in navolgende afbeelding is weergegeven. Door ook in geschikte gebieden in de omgeving te onderzoeken, wordt ook duidelijk waar de territoria van de steenuilen in de omgeving van het plangebied liggen. Zo wordt duidelijk hoe de situatie van het plangebied zich tot de omgeving verhoudt. Ook wordt zo duidelijk of, wanneer er steenuilen aanwezig zijn in het plangebied, er eventueel uitwijkmogelijkheden zijn voor deze uilen in de omgeving.

Het onderzoeksgebied van het territoriumonderzoek omvat het plangebied en een gebied van 300 meter van potentieel geschikt leefgebied eromheen.

Het onderzoeksgebied, inclusief het plangebied, is onderzocht vanaf openbare wegen en particuliere wegen. Op deze manier is een voldoende dicht netwerk van looproutes ontstaan om een goed onderzoek uit te kunnen voeren. Zie voor de looproutes en voorgaande afbeelding.

Het territoriumonderzoek is uitgevoerd conform het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (2017), in de periode februari tot en met april. Het onderzoek bestond uit drie onderzoeksrondes. Tussen de eerste en laatste onderzoeksrunde zit een tussenperiode van minimaal een maand.

Tijdens de veldbezoeken zijn vanaf minimaal een half uur na zonsondergang gedurende circa twee uur territoriumroepen en sociale roepen van steenuilen genoteerd. Om dergelijke roepjes van de steenuil uit te lokken werden tijdens deze avondbezoeken ook de territoriumroep van het mannetje op verschillende locaties afgespeeld. Elk roepend mannetje vertegenwoordigt een territorium. In navolgende tabel is weergegeven wanneer de veldbezoeken zijn uitgevoerd en onder welke weersomstandigheden. In dit geval zijn alle veldbezoeken bij goede weersomstandigheden uitgevoerd. Weergegevens zijn geraadpleegd via de websites van het KNMI, Weer.nl en Buienradar.nl.

Tabel met onderzoeksgegevens. De zonsondergang is van belang, omdat volgens het protocol het veldbezoek pas een half uur na zonsondergang mag starten. Ook moet het goed weer zijn, zonder neerslag en geen harde wind (maximaal windkracht 3 Bft). Daarom is ook de windkracht en neerslag opgenomen.

Datum	Zon onder	Tijd (start)	Tijd (eind)	Temp. (°C)	Wind (Bft)	# veldwerkers	Neerslag	Omstandigheden
15-3-2023	18:39	19:15	21:15	4	2	3	Geen	Goed
30-3-2023	20:05	20:35	22:35	12	3	3	Geen	Goed
17-4-2023	20:36	21:06	23:06	10	2	3	Geen	Goed

4.2 Informatie plaatselijke uilenwerkgroep

Voor dit onderzoek is contact gezocht met de lokale steenuilenwerkgroep. Deze hebben een mail ontvangen met de vraag of ze weet hebben van steenuilen in het plangebied of in de omgeving.

4.3 Sporenonderzoek

Op 26 juni 2023 is door een veldwerker sporenonderzoek naar de steenuil verricht. Dit sporenonderzoek heeft in het onderzoeksgebied plaatsgevonden van 14:45 tot 15:45 uur bij droog weer en een temperatuur van 22 graden Celsius. Het doel van dit onderzoek is om een inschatting te maken van het gebruik van de steenuil van het plangebied. Er werd voornamelijk gelet op de aanwezigheid van steenuilen zelf, braakballen en poepsporen (krijtstrepen).

5 Resultaten en effectbeoordeling steenuil

5.1 Territoriumonderzoek

5.1.1 15 maart 2023

In het begin van het veldbezoek werd ten oosten van het plangebied rond de boerderij op Holterweg 37 een sociaal roepende steenuil waargenomen (20:13 uur). Om 20:27 uur werden zowel sociale als territoriale roepjes waargenomen van één steenuil vanuit een eik ten noordoosten van het plangebied. Om 20:36 uur werden er territoriale roepjes gehoord vanuit een boomsingel ten noordwesten van Nielandsweg 9. De roepjes gingen even later over in sociale roepjes. Om 21:08 uur, 21:10 uur en 21:18 uur werden er op drie verschillende locaties sociale roepjes waargenomen. De roepjes werden op de volgende locaties respectievelijk waargenomen; Nielandsweg 5, Schoonhetenseweg 55 en ten zuiden van Schoonhetenseweg 43. De roepjes werden allemaal kort en ver weg gehoord.

Rond 21:23 uur werd er een territoriumroep gehoord van een steenuil in het veld aan de westzijde van de Veldzichtweg. De laatste waarneming van de avond was een territoriale roep van een steenuil ten noorden van Schoonhetenseweg 55. De uil riep vanuit een boom.

5.1.2 30 maart 2023

De eerste steenuilwaarneming betrof een sociaal roepende steenuil om 21:19 uur. De steenuil riep vanuit een boom aan de noordzijde van de Poelweg. Daarna vloog de uil richting het westen. Om 21:23 uur werd er een lokgeluid afgespeeld ter hoogte van Spanjaardsdijk 1. Hetzelfde dier als die van 21:19 uur reageerde met territoriale roepjes op het afgespeelde lokgeluid. Om 21:22 uur werd er een sociaal roepende steenuil waargenomen in een eik die staat op de kruising van de Veldeggerweg en de Randweg Heeten.

Ter hoogte van Weseperweg 12 werd er een sociaal roepende steenuil waargenomen om 21:31 uur. Het dier kwam aangevlogen vanuit het veld en ging in een boom naast de looproute zitten. Hierna vloog de steenuil richting het naastgelegen huis en begon te reageren met territoriale roepjes. Om 22:06 uur werden er net zoals het vorige bezoek territoriale roepjes waargenomen rond Nielandsweg 9. Dit maal werden er roepjes waargenomen in een bosje ten noordoosten van de woning.

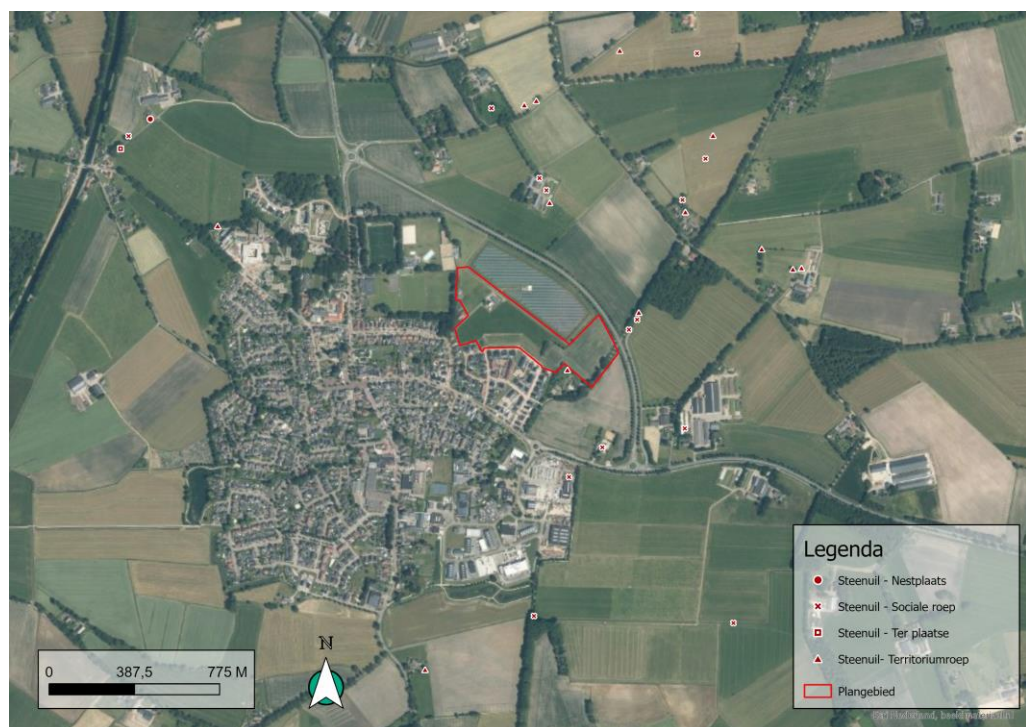
De laatste twee waarnemingen van steenuilen werden gedaan om 22:12 uur en 22:29 uur. Beide waarnemingen betroffen sociale roepjes. De waarnemingen werden respectievelijk gedaan in het veld ten westen van de Veldzichtweg en in een boom ten oosten van Schoonhetenseweg 82.

5.1.3 17 april 2023

Ook dit keer werden weer meerdere territoriale roepjes gehoord, op globaal dezelfde locaties als de eerdere twee veldbezoeken. Ze werden gehoord op de volgende locaties:

- In een eik rond het erf van Weseperweg 36 (21:37 uur). Hier is ook een nestlocatie aangetroffen;
- Op het erf van Veldeggerweg 1 (21:45 uur);
- In een eik op de kruising Veldeggerweg en Randweg Heeten (22:08 uur);
- In een boom ten noorden van Schoonhetenseweg 55 (22:41 uur);
- Op het erf van Nielandseweg 11 (22:42 uur);
- Op het erf van Schoonhetenseweg 55 (22:54 uur).

Navolgende afbeelding toont alle steenuilwaarnemingen van dit onderzoek.

Tijdens het territoriumonderzoek zijn veel steenuilwaarnemingen gedaan.

5.2 Informatie plaatselijke uilenwerkgroep

Uit informatie van de plaatselijke steenuilenwerkgroep blijkt dat er veel steenuilkasten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Zie navolgende afbeelding voor een visualisatie van de locatie van deze kasten.

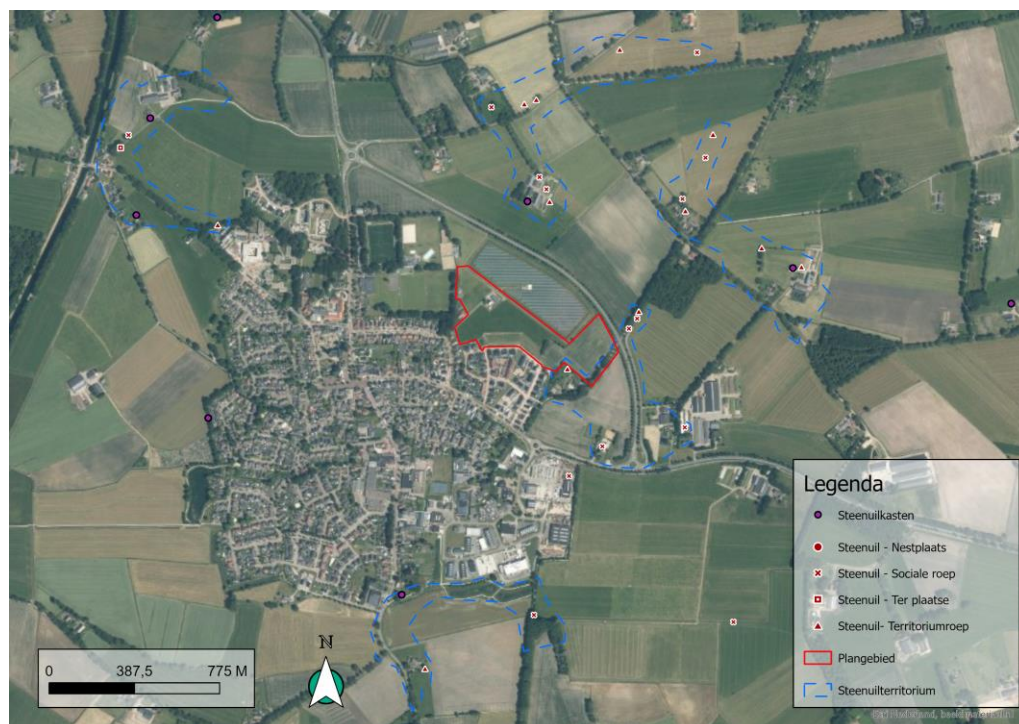
Uit informatie van de plaatselijke steenuilwerkgroep blijkt dat veel steenuilkasten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn.

5.3 Sporenonderzoek

Tijdens het sporenonderzoek op 26 juni 2023 zijn er geen braakballen of andere sporen van de steenuil aangetroffen in het plangebied.

5.4 Ligging steenuilterritoria

Als alle voornoemde informatie wordt samengevoegd en gecombineerd, kan een inschatting van de ligging van steenuilterritoria worden gemaakt. Zie hiervoor navolgende afbeelding.

Met alle informatie samengevoegd is de inschatting dat vijf steenuilterritoria in en rond het plangebied aanwezig zijn.

5.5 Effectbeoordeling

Uit de resultaten blijkt dat steenuilterritoria in het plangebied en de omgeving ervan aanwezig zijn. Er bevindt zich één territorium gedeeltelijk in het plangebied of grenst hier in ieder geval direct aan en vier territoria liggen verder weg rondom het plangebied. Het territorium van de steenuil ligt maar voor een klein deel in het plangebied. Dit deel bestaat ook uit een vrij grootschalige akker, waardoor het niet een belangrijk onderdeel van het territorium vormt. Echter zijn er territoriale roepjes gehoord aan de noordzijde van Veldeggerweg 1. Hoewel er bij de steenuilwerkgroep geen informatie bekend is over een broedplaats van een steenuil op dit perceel, is het zeker wel mogelijk. In de tuin staan namelijk redelijk wat bomen en heesters waar eventueel een steenuilkast in kan zijn geplaatst. Een andere mogelijkheid is dat er een broedplaats in een schuur aanwezig is. Hoe dan ook is dit erf zeer geschikt als leefgebied voor de steenuil. Er wordt daarom geadviseerd om navraag te doen bij de bewoners van Veldeggerweg 1 of er een nestkast of broedplaats aanwezig is van de steenuil op het betreffende perceel. Tijdens de aanlegfase kan er in dat geval namelijk sprake zijn van geluidsverstoring. Hierdoor kan een steenuil de nestplaats verlaten, waardoor de functionaliteit van de nestplaats verloren gaat. Op dat moment is er sprake van overtreding van de wet Natuurbescherming en dient er een ontheffing te worden aangevraagd en dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Indien er geen broedplaats aanwezig is, is er geen sprake van een significante verstoring. Dan heeft de steenuil op een andere locatie zijn nestplaats, verder weg van het plangebied, zodat geen sprake is van verstoring van de nestplaats tijdens de aanlegfase. De steenuilen kunnen daarnaast voldoende uitwijken naar een rustiger gedeelte ten oosten van het territorium tijdens de aanlegfase, omdat uit ons onderzoek blijkt dat hier geen

territorium aanwezig is. Het betreft dan met name het perceel van Holterweg 44 en 46. Hier zijn ook geschikte elementen voor de steenuil aanwezig.

In de nieuwe situatie worden vooralsnog in de noordoosthoek van het plangebied middels struweel en waterelementen ook weer in voor de steenuil geschikte elementen voorzien. In het verdere ontwerpproces dient hier extra aandacht aan te worden besteed, dat dit ook wordt toegespitst op de behoefte van de steenuil. Uiteindelijk is de kans dan ook reëel dat in de gebruiksfase het steenuilkoppel weer van het noordoostelijk deel van het plangebied gebruik kan maken.

6 Conclusie en advies

6.1 Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?

In het plangebied is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van essentiële elementen van de steenuil. Nestplaatsen van de steenuil zijn niet aanwezig in het plangebied. Mogelijk is er wel een broedplaats aanwezig op het perceel van de Veldeggerweg 1. Er wordt geadviseerd om na te gaan bij de bewoners of dit ook zo is. Indien er geen nestplaats wordt vastgesteld, zijn significante verstoringen uitgesloten. Indien er wel een nestplaats wordt vastgesteld, is de kans reëel dat met de aanlegfase significante verstoring van de nestplaats optreedt, waardoor sprake is van overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming. In dat geval dient er een ontheffing wet Natuurbescherming te worden aangevraagd en moeten er mitigerende maatregelen worden getroffen. Daarnaast zijn kansen om het noordoostelijk deel van het plangebied voor de steenuil als geschikt leefgebied in te richten. Tenslotte dient te allen tijde rekening gehouden te worden met broedende vogels en de zorgplicht.

6.2 Ontheffing aanvragen

Het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen waarbij beschermde soorten worden verstoord is wettelijk gezien mogelijk als men in het bezit is van een ontheffing Wet natuurbescherming. Een dergelijke ontheffing dient, indien noodzakelijk, voor dit project aangevraagd te worden bij de provincie Overijssel.

Bij het indienen van een aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming dient een projectplan te worden opgesteld. In dit plan wordt onder andere de verspreiding van de betreffende beschermde soort in het plangebied verwoord alsmede het (wettelijk) belang van de ingreep onderbouwd. Daarnaast dient een uitgebreide alternatievenafweging plaats te vinden over waarom de verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen niet is te voorkomen.

Het belangrijkste onderdeel van het projectplan is het mitigatieplan. Een ontheffing wordt namelijk enkel verleend als voldoende mitigerende maatregelen worden getroffen om zoveel mogelijk schade aan de aanwezige beschermde soorten en elementen te voorkomen. Daarnaast dient te allen tijde rekening gehouden te worden met alle broedende vogels en de zorgplicht.

6.3 Mitigerende maatregelen steenuil

In dit geval is enkel mogelijk sprake van significante verstoring van een nestplaats van de steenuil. Indien dit het geval is, moeten binnen het huidige territorium alternatieve steenuilkasten gerealiseerd worden, op hiervoor geschikte locaties.

6.4 Broedperiode en zorgplicht

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun

leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

Broedende vogels, vanaf het bouwen van het nest tot het uitvliegen van de jongen, zijn strikt beschermd. De broedende vogels en hun jongen mogen niet verstoord, verwond en gedood worden. Daarnaast mogen in gebruik zijnde nesten ook niet beschadigd en vernield worden. Zonder maatregelen kan dit bij ruimtelijke ingrepen wel gebeuren. Er is echter voor ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling hiervoor te verkrijgen in het kader van de Wet natuurbescherming. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten, zodat er vanwege de dan aanwezige verstoring geen vogels in de buurt gaan broeden. De werkzaamheden kunnen dan vervolgens wel in de broedperiode doorlopen.

6.5 Vervolgstappen

- Onderzoek of er een nestplaats van de steenuil aanwezig is op het perceel aan de Veldeggerweg 1. Indien dit het geval is, vraag dan een ontheffing aan voor de steenuil en tref voldoende mitigerende maatregelen;
- Betrek een ecooloog in het verdere ontwerpproces om het oostelijk deel van het plangebied geschikt in te richten voor de steenuil.
- Houd rekening met broedende vogels;
- Houd rekening met de zorgplicht.

Geraadpleegde literatuur

BIJ12, 2017g. Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen overweg. Brochure Rijkswaterstaat en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.

SAB, 2023. Quick scan natuur. Heeten, Veldegge 2^e fase. SAB, Arnhem.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5: 1-584. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden

Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites:

www.bij12.nl

www.ndff.nl

www.rijksoverheid.nl

www.sovon.nl

www.vleermuizenindestad.nl

www.vogelbescherming.nl

www.wetten.nl

www.zoogdiervereniging.nl